

Krízový plán v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom

(COVID-19, SARS-CoV)

Tento krízový plán upravuje preventívne prístupy a postupy pri manažmente podozrivých a potvrdených prípadov u klientov sociálnych služieb a zamestnancov vo vzťahu ku koronavírusu COVID-19.

Cieľom je koordinovaná informovanosť, zníženie paniky, prevencia stresu u klientov, rodín klientov, zamestnancov. Tento dokument je súborom postupov a opatrení vychádzajúcich z poznatkov a štandardných postupov Ministerstva zdravotníctva SR, s aktuálne zavádzanými opatreniami Ústredného krízového štábu a s vydanými usmerneniami, opatreniami a nariadeniami Úradu verejného zdravotníctva SR v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom COVID-19.

Hlavnou cestou prenosu infekcie sú dýchacie aerosóly (kvapôčky) a prenášajú sa kontaktom človeka s človekom. Nový koronavírus SARS-CoV-2 je respiračný vírus. K prenosu dochádza primárne kontaktom s infikovanou osobou, ktorá najmä pri hovorení, kašľaní a kýchaní šíri infekčné kvapôčky do svojho okolia. Prenos je možný tiež predmetmi čerstvo kontaminovanými sekrétmi infikovaného človeka aj z dolných dýchacích ciest, z nosohltana a hrdla, v sére, krvi, v slinách, moči a stolici. Inkubačná doba je od 2 – 14 dní. Z tohto dôvodu tí, ktorí boli vystavení stretnutiu s človekom so známym, t. j. potvrdeným prípadom COVID19, majú byť bezodkladne izolovaní v obytnej miestnosti počas 14 dní od posledného kontaktu s chorou osobou, nakoľko sa v priebehu tohto obdobia môže u nich vyvinúť ochorenie s príznakmi (podľa usmernenia regionálneho hygienika miestne príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva, ďalej len „RÚVZ“). O kontakte s človekom so známym prípadom s potvrdeným ochorením COVID-19, ako aj o vývoji príznakov má telefonicky informovať sestra/opatrovateľ sestra alebo riaditeľ ihneď príslušného ošetrojúceho t. j. všeobecného lekára (počas pracovného času) alebo regionálneho hygienika na tel.č. **0911305651**.

V zariadení pre seniorov platí prísny zákaz návštev od 6.3.2020 do odvolania. Výnimku môže mať len klient v terminálnom štádiu, kedy je potrebné návštevu konzultovať s hygienikom RÚVZ. O takejto návšteve musí byť vedený záznam a dodržané všeobecné preventívne opatrenia na zabránenie prenosu kvapôčkovej infekcie. Ani vo výnimočných prípadoch nemožno povoliť návštevy príbuzných, ktorí sa vrátili z rizikových oblastí alebo vykazujú známky respiračnej infekcie. Zamestnanci zdravotného úseku denne sledujú zdravotný stav klientov, merajú teplotu klientov, dôsledne dodržiavajú zásady respiračnej hygieny, často si umývajú ruky mydlom a vodou, používajú dezinfekčné prostriedky a chránia sa rúškami. Klienti zariadenia môžu vychádzať na uzatvorený dvor na prechádzky a čerpanie čerstvého vzduchu, nesmú sa však priblížiť k oploteniu do vzdialenosti 2m. Pri oplotení bola vytvorená bariéra vo vzdialenosti 2 m páskou „zákaz vstupu!“ Klienti, ktorí nie sú schopní kontaktovať rodinných príslušníkov sú priebežne informovaní o zdravotnom stave klientov, resp. telefonicky sa môžu informovať denne. Príbuzní môžu priniesť klientom nákup: potravinové a hygienické balíčky a pri dodržaní hygienických zásad ich odovzdať službukonajúcemu personálu, ktorý balíčky odovzdá klientom. Počas trvania zákazu návštev a vychádzania zabezpečuje personál nákup potravín a hygienických potrieb každému klientovi, ktorý o to požiada.

Všeobecné zásady pre klientov a zamestnancov zariadenia pre seniorov, ktoré pomáhajú zabrániť šíreniu respiračných vírusov:

Vyhnuť sa úzkemu kontaktu s ľuďmi s akútnym respiračným ochorením, skrátiť pobyt v priestoroch, kde sa nachádza veľké množstvo ľudí, často si umývať ruky teplou vodou a mydlom (najmä pri priamom kontakte s chorými alebo izolovanými pri čakaní na výsledky v prostredí zariadenia sociálnych služieb alebo ich okolí), používať dezinfekčný gél na báze alkoholu.

Príznaky ochorenia sú najmä: horúčka nad 38 stupňov Celzia (pozor! u starších a imunitne oslabených klientov môže telesná teplota zostať nízka, preto treba zvážiť aj iné príznaky a poradiť sa s lekárom), kašeľ, sťažené

dýchanie (tzv. dýchavica, klient nevie dokončiť nádych (ľudovo „nevie sa dodýchnuť“, prípadne má zrýchlené dýchanie), bolesť svalov. Infekcia môže spôsobiť závažnejšie príznaky u klientov s oslabeným imunitným systémom, seniorov nad 70 rokov, klientov s chronickým ochorením (najmä: onkologické ochorenie, pľúcne ochorenie, srdcovo-cievne), - klientov liečených imunopresívnymi (imunitný systém potláčajúcimi) liekmi.

Samotný klient u ktorého bude ochorenie COVID-19 potvrdené vyšetrením, môže byť bez príznakov tohto ochorenia (ale rizikový pre svoje okolie lebo je prenášač) alebo s príznakmi buď s ľahkou formou (môže zostať v izolácii v zariadení samostatnej miestnosti. So stredne ťažkou, či ťažkou formou hospitalizovaný v zdravotníckom zariadení po dobu minimálne 14 dní, ak lekár a/alebo RÚVZ neurčí inak sa bez problémov vrátiť do kolektívu. Zariadenie má možnosť izolovať klientov v obytných jednotkách tak, aby neprišli do kontaktu s inými klientmi. Izba s izolovaným pacientom bude označená ako infekčná z dôvodu, aby boli zamestnanci jasne informovaní o potrebe dodržiavania režimových opatrení a bariérovej ošetrovacej techniky. Chorý klient by mal použiť rúško alebo vreckovku, ktoré sú následne bezpečne uskladnené v špeciálnej nádobe označenej ako biologický odpad alebo aspoň v 2 vreciach a samostatnej nádobe pre zhromažďovanie biologického materiálu, ktorý sa má pravidelne vynášať za prísnych podmienok, ktoré nedovolia kontaminácii okolitého prostredia mimo izbu izolovaného klienta. Následne musí byť tento materiál zlikvidovaný podľa prevádzkového poriadku zariadenia, ktorý musí obsahovať postup zberu a likvidácie odpadkov z hľadiska ich charakteru (biologický, ostrý, komunálny a pod.) Personál bude vybavený jednorazovými pomôckami určenými pre prácu so suspektným (podozrivým) alebo s potvrdeným ochorením COVID-19 zo štátnych hmotných rezerv. Personál je vzdelávaný podľa vnútorných predpisov poskytovateľa sociálnej služby a pokynov RÚVZ. Jednorazové pomôcky použité na ošetrovanie chorého klienta budú bezpečne likvidované ihneď po použití (vrátane papierových obrúskov použitých pri kašľaní, či fúkaní nosa). Ak nie sú k dispozícii jednorazové pomôcky určené pre prácu s COVID-19 a nemožno tak zaistiť dostatočnú ochranu personálu, musí byť klient v spolupráci s RÚVZ-om odoslaný sanitkou vybavenou na prevoz infekčného pacienta do zdravotníckeho zariadenia a hospitalizovaný počas celej doby infekčnosti.

V prípade potvrdeného ochorenia u klienta sa dočasne pozastavia všetky skupinové aktivity, možnosť pohybu na dvore nebude týmto zákazom dotknutý.

#### Povinnosti zamestnancov:

Zamestnanec má povinnosť s ohľadom na platnú legislatívu Zákonníka práce zamestnávateľa informovať o tom, že sa vrátil on alebo jeho blízky príbuzný resp. blízka osoba zo zahraničia alebo o tom, že v jeho domácnosti alebo blízkom okolí bol v priamom kontakte s osobou, ktorej bola zistená a potvrdená infekcia COVID-19 alebo je v izolácii pre podozrenie na infekciu a nie sú ešte výsledky vyšetrenia známe. Zamestnávateľ je oprávnený vyzvať zamestnanca, aby sa podrobil vyšetreniu u všeobecného lekára, ktorého má kontaktovať najskôr telefonicky a podľa inštrukcií buď prísť na vyšetrenie alebo zostať v domácej izolácii. O nariadení karantény t.j. izolácie, jej trvaní a ukončení rozhoduje príslušný RÚVZ a v tomto zmysle je povinný podať zamestnávateľovi informáciu o tom, že zamestnancovi bola karanténa nariadená. V prípade, že je zamestnancovi nariadená karanténa, ide o prekážku v práci na strane zamestnanca, pri ktorej mu prislúcha náhrada mzdy alebo platu rovnako ako v prípade, keď je dočasne práce neschopný. Vzhľadom na súčasne prebiehajúce aj iné ako COVID-19 respiračné ochorenia sa odporúča zamestnancom s príznakmi respiračnej infekcie zostať doma na lôžku a telefonicky konzultovať svojho ošetrojúceho lekára ohľadom správnej liečby a postupu pri prípadnom vyšetrení (telefonovať ešte pred príchodom do ambulancie a riadiť sa inštrukciou lekára), prijímať tekutiny a vitamíny, nebyť v priamom kontakte s klientami, ani zamestnancami zariadenia počas doby pretrvávania príznakov. Zamestnanec sa môže vrátiť na pracovisko, ak nemá aspoň 3 dni po sebe známky respiračnej infekcie (pri nepotvrdení COVID-19) a pri ochorení COVID-19 až vtedy keď mu to umožní hygienik RÚVZ. V prípade potvrdenia ochorenia COVID-19 u zamestnanca sa izolujú všetci klienti, ktorí prišli s chorým zamestnancom do kontaktu, ak tak určí hygienik RÚVZ. V takom prípade sa vytvorí a zabezpečí izolácia v každej izbe, prípadne v celej obytnej jednotke. Všetky priestory a povrchy, v ktorých sa chorý zamestnanec nachádzal, musia byť následne dôkladne dezinfikované za použitia virucidného dezinfekčného prostriedku podľa dezinfekčného plánu prevádzkového poriadku zariadenia a usmernenia pracovníka RÚVZ.

Zamestnancom sa po príchode vo vchode do zariadenia meria telesná teplota bezkontaktným teplomerom (infračerveným) - pri zvýšenej teplote sa okamžite zamestnanec pošle domov.

Zamestnanci si majú umývať ruky: pred odchodom z domu, pri príchode do práce, po použití toalety, po prestávke v pracovných činnostiach, pred prípravou jedla a nápojov, pred a po konzumácii jedla a nápojov, vrátane desiat, pred odchodom z práce, pri príchode domov, po každom priamom kontakte s chorým alebo izolovaným klientom. Nepoužívať spoločné uteráky a predmety osobnej potreby ale jednorazové papierové obrúsky a utierky. Dodržiavať zásady dezinfekcie povrchov v zmysle prevádzkového poriadku a po každej činnosti, pri ktorej došlo ku ich kontaminácii a pravidelne vetrať uzatvorené priestory. Dodržiavať pravidlá prevencie a kontroly infekcií, dodržiavať zákaz návštev.

V prípade podozrenia na respiračnú infekciu je základnou prevenciou šírenia vírusu izolácia chorého a jeho kontaktov pred, ako aj po vypuknutí ochorenia v období jeho nákazlivosti (t. j. 14 dní resp. podľa usmernenia lekára). Osoby s akútnym respiračným ochorením by mali dodržiavať respiračnú hygienu – dodržať dostatočnú vzdialenosť od iných osôb, zakryť si ústa a nos vreckovkou alebo papierovým obrúskom (v prípade ak nemajú vreckovku kašľať a kýchať do rukáva – do lakťového zhybu, nie do rúk!)

#### Preventívne opatrenia v dennom stacionári

V dennom stacionári sa dodržiavajú tieto preventívne opatrenia: pri príchode klientov k klientom, resp. sprevádzajúcim osobám sa urobí skrining so zameraním na akútnu respiračnú infekciu klienta a jeho rodinných príslušníkov, či nemajú respiračnú infekciu, teplotu, kašeľ, dýchavicu- prítomnosť teploty, kašľa, dýchavice alebo či v rodine nie je niekto s potvrdeným ochorením COVID-19 alebo úzkym kontaktom s takým pacientom v posledných 14 dňoch alebo s cestovateľskou anamnézou člena domácnosti v rizikovej oblasti v posledných 14 dňoch. Ak je dôvodné podozrenie, že klient má respiračnú infekciu s teplotou (a nemá vyššie uvedené podozrenie nákazou COVID- 19), nebude mu povolený vstup do zariadenia ale odporúčaná domáca izolácia a kontaktovanie všeobecného lekára. V prípade, ak sa ochorenie prejaví počas denných aktivít, a vznikne dôvodné podozrenie na vírusové respiračné ochorenie, klient sa bezodkladne izoluje v samostatne vyčlenenej miestnosti, kde je zabezpečené vetranie. Pracovník denného stacionára kontaktuje miestny RÚVZ pre určenie ďalšieho postupu. Chorý klient sa musí vyhnúť úzkemu a telesnému kontaktu s osobami, povrchmi alebo predmetmi, použiť rúško, ktoré sa následne bezpečne zlikviduje. Ak klient potrebuje použiť toaletu, zatiaľ čo čaká na lekársku / zdravotnícku pomoc, použije samostatnú toaletu. To platí len po dobu čakania na prevoz do nemocnice. Izolujú sa všetci pracovníci a ďalšie osoby, ktoré s chorým klientom prišli do kontaktu bez zodpovedajúcich ochranných prostriedkov, a to podľa pokynov RÚVZ v domácej izolácii alebo v závislosti od zdravotného stavu a sociálneho statusu v zdravotníckom zariadení. Všetky priestory (povrchy), v ktorých sa chorý klient nachádzal, sa dezinfikujú za použitia virocídneho dezinfekčného prostriedku podľa dezinfekčného plánu prevádzkového poriadku poskytovateľa. Pri ambulantných formách sociálnych služieb sa zakazuje realizovať skupinové aktivity s klientmi a má sa preferovať starostlivosť v domácom prostredí.

Denný stacionár je odo dňa 16.3.2020 rozhodnutím štatutárneho zástupcu dočasne uzatvorený. Klientom denného stacionára sa poskytuje stravovanie donáškou obeda do domácnosti, resp. terénna sociálna služba podľa potreby prostredníctvom zamestnancov denného stacionára a to najmä nákup potravín a drogerie, zabezpečenie liekov a zdravotných pomôcok, pomoc pri osobnej hygiene a v starostlivosti o domácnosť.

#### Preventívne opatrenia – opatrovateľská služba a jedáleň

Opatrovateľská služba sa poskytuje bez obmedzení pri dodržaní všetkých preventívnych opatrení. Zamestnanci terénnej služby majú osobné ochranné pomôcky (rúško, rukavice).

V prípade, že pracovník domácej opatrovateľskej služby príde do kontaktu s klientom podozrivým na vírusové ochorenie COVID-19, bezodkladne opustí priestory, v ktorých sa klient nachádza a s klientom komunikuje zo vzdialenosti väčšej ako 2 metre, alebo telefonicky. Pracovník sa vyhne kontaktu s ďalšími osobami, ak je to možné a bezodkladne informuje nadriadeného pracovníka a kontaktuje svojho všeobecného lekára pre dospelých alebo v prípade nedostupnosti príslušný RÚVZ. Pracovník opatrovateľskej služby ďalej neposkytuje sociálnu službu, ale ostáva v domácej izolácii podľa pokynov RÚVZ. Izoláciu klientov a pracovníkov opatrovateľskej služby a ďalších kontaktov vyhodnotí a usmerní príslušný RÚVZ. Poskytovateľ mapuje situáciu klientov - sleduje osamelo žijúcich klientov, ktorí nemajú rodinu, alebo rodina žije ďaleko a nemôže zabezpečiť starostlivosť po dobu prípadnej domácej

izolácie. V prípade rodín, ktoré môžu zabezpečiť starostlivosť o izolovaného klienta, sa s nimi dohodne na prevzatí starostlivosti v prípade nevyhnutnosti. Informuje klientov, prípadne ošetrojúce a opatrujúce osoby, ako bude prebiehať poskytovanie služby v prípade obmedzenia z dôvodu choroby / domácej izolácie personálu.

Postup pri poskytovaní starostlivosti v prípade domácej izolácie nariadenej klientovi: S klientom je prerokovaný spôsob poskytovania starostlivosti počas jeho domácej izolácie. Ak neprevezme starostlivosť o klienta rodina, klient bude prevezený do zdravotníckeho zariadenia.

Stravovanie v jedálni sa zabezpečuje. Klientom sa balí jedlo nie do vlastného obedára ale do jednorazových súprav na jedlo. Klienti, ktorí odoberajú jedlo v zariadení sami, si ho prevezmú na mieste na to vyhradenom, bez kontaktu s personálom stravovacej prevádzky. Klientom, ktorým sa poskytuje stravovanie donáškou do domu, bude jedlo privezené pred dom tak, že zamestnanec, ktorý vykonáva donášku a je vybavený ochrannými pomôckami s klientmi jedálne nedôjde ku vzájomnému kontaktu.

### **Opatrenia:**

Vedenie ZSS má pravidelné stretnutia, operatívne reaguje na situáciu, kontroluje plnenie krízového plánu v prípravnej časti.

Zloženie krízového štábu: Riaditeľ, zástupca riaditeľa, hlavná sestra a vedúca stravovacej prevádzky. Termín stretnutí: denne (cez víkend telefonicky)

Zloženie interného krízového tímu pre prípad karantény:

Členovia krízového tímu počas trvania celej doby karantény: Mgr. GyörgyMurányi, Július Takács

Krízový tím č. 1 – zdravotný úsek: Bc. Adriana Tóthová, Zoltán Surovčík, Štefan Kürti, Mária Kováčsová, SabinaSabóvá, Zuzana Szépeová, Barbara Nagyvová

Obslužný personál: Alžbeta Mátéová, AnitaŽigóová, Zoltán Kis, IldikóSzladká, Zuzana Forróová, Ivana Nagyvová

Krízový tím č.2 – zdravotný úsek: Melinda Molnárová, Zsolt Magyar, Viktor Illés, Tünde Szabó, Marcela Viczenová, Paula Vasi, Eva Takács, Bc. Jana Keresztes-Nagy, Erika Nagyvová

Obslužný personál: Judita Szépeová, Gabriela Halászová, Katarína Szabóová, Mária Šafár, HajnalkaGyeszatová, Anita Tóth

Náhradní zdravotní zamestnanci: Bc. Erika Vargová, Judita Violová, Andrea Tánczosová

Počas trvania celej izolácie nepretržitý kontakt mimo zariadenia a komunikáciu s úradmi zabezpečuje: Mgr. Silvia Mechurová, Alžbeta Mechurová

### **system komunikácie a informovanosti zamestnancov:**

Zamestnanci sú informovaní priebežne prostredníctvom krátkych stretnutí a telefonicky o vývoji situácie aj o zmenách v opatreniach po stretnutí vedenia ZPS a DS. O zmenách informuje: hlavná sestra – zamestnancov na zdravotnom úseku, vedúca stravovacej prevádzky – zamestnancov stravovacej prevádzky, zástupkyňa riaditeľa – zamestnancov obslužného úseku.

## Systém komunikácie a informovanosti rodinných príslušníkov:

Komunikáciu a informovanosť rodinných príslušníkov a klientov s dôrazom na zníženie paniky priebežne zabezpečuje riaditeľ, sociálna pracovníčka a hlavná sestra zariadenia telefonicky, prostredníctvom emailovej komunikácie alebo osobne mimo priestorov zariadenia pri dodržaní preventívnych opatrení.

## Izolačné miestnosti:

Miestnosti pre izoláciu klientov sú zabezpečené, klienti bývajú v samostatných izbách. Pre prípad má zariadenie momentálne 3 voľné izby, ktoré využije na izoláciu klientov.

Miestnosti pre zamestnancov v krízovom tíme počas trvania karantény sa budú zdržiavať a odpočívať v miestnostiach: sesterská izba, spoločenské miestnosti na II., III. a IV. poschodí a v miestnosti pre zamestnancov.

Tento krízový plán je vytvorený pre potreby zamestnancov, nie je verejnosti a klientom poskytovaný. Verejnosti sa poskytujú informácie len o týchto skutočnostiach:

- 1) sledujeme informácie a sme v spojení s RÚVZ
- 2) máme plán preventívnych opatrení a plán krízových opatrení v prípade karantény
- 4) v prípade realizácie krízových opatrení je prevádzka personálne zabezpečená
- 5) činnosti služby v prípade krízového stavu budú zredukované na minimálny rozsah.

Komunikáciu s médiami vedie výhradne riaditeľ. Klienti zariadenia sú informovaní o spracovaní krízového plánu prostredníctvom sociálneho pracovníka v adekvátnej forme. Zamestnancom krízového štábu sa odporúča mať k dispozícii telefóny prepojené pomocou skupinovej komunikácie. Vzdelávanie personálu o povahe vírusu bolo vykonané a zopakované pravidlá respiračnej hygieny a hygieny rúk ako aj dôkladná dezinfekcia prostredia vrátane kľučiek na dverách a toaliet. Je pripravený zoznam zamestnancov v prípade karantény zariadení zotrvať v krízovej službe (t. j. nepretržitý pobyt v uzavretom objekte 24/7) na 14 dní. Prostredníctvom zoznamu sa zabezpečí ich včasné informovanie o odporúčaníach pre krízový pobyt v zariadení. Zdravotnícky materiál, rúška, respirátory, ochranné okuliare, rukavice a pod. v prípade karantény zabezpečí príslušným RÚVZ zo Štátnych hmotných rezerv.

Počas karantény budú zamestnanci poskytovať len sociálnu službu v rozsahu: pomoc pri sebaobslužných činnostiach, hygiene, stravovaní, praní nevyhnutného prádla a upratovanie v rozsahu dezinfekcie. Stravovanie sa zabezpečí v rozsahu raňajky, obed, večera pre klientov aj zamestnancov v karanténe. Je zostavený týždenný jedálny lístok s maximálnym podielom trvanlivých surovín a jednoduchých jedál.

Zoznam vybavenia, ktoré zamestnanci musia mať so sebou v prípade vyhlásenia karantény a povolania do zariadenia ku krízovej službe: ( spací vak, deka, základné lieky pre svoju potrebu, oblečenie na výmenu, základné hygienické potreby, doklady, telefón a nabíjačka)

V Kolárove, dňa 16.3.2020

Mgr. György Murányi

Riaditeľ ZPS a DS

Súhlas zamestnancov: